

**KUNTA
LIITTO**

Onneksi on
KUNNAT!

Valtuutettu kestävän kehityksen edistäjänä kaupungeissa ja kunnissa

Eveliina Kiema-Majanen

Sisältö

- Mitä **valtuutettuna on** hyvä tietää kestävästä kehityksestä?
- Miten **valtuutettuna voi** edistää kestäväää kehitystä?

**Mitä
valtuutettuna
on hyvä tietää
kestävästä
kehityksestä?**

**Onneksi on
KUNNAT!**

**KUNTA
LIITTO**

Kuntalaki 1 §:

Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla.

Suomen kunnat toteuttavat merkittävän osan kestävyystavoitteiden toimeenpanosta ja kuntien toiminta kytkeytyy kaikkiin kestävyystavoitteisiin välillisesti tai suoraan

Suomi on yksi ensimmäisiä maita, jotka ovat asettaneet YK:n Agenda2030 kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiselle kansalliset painopisteet, toimenpiteet sekä seuranta- ja arviointijärjestelmät.

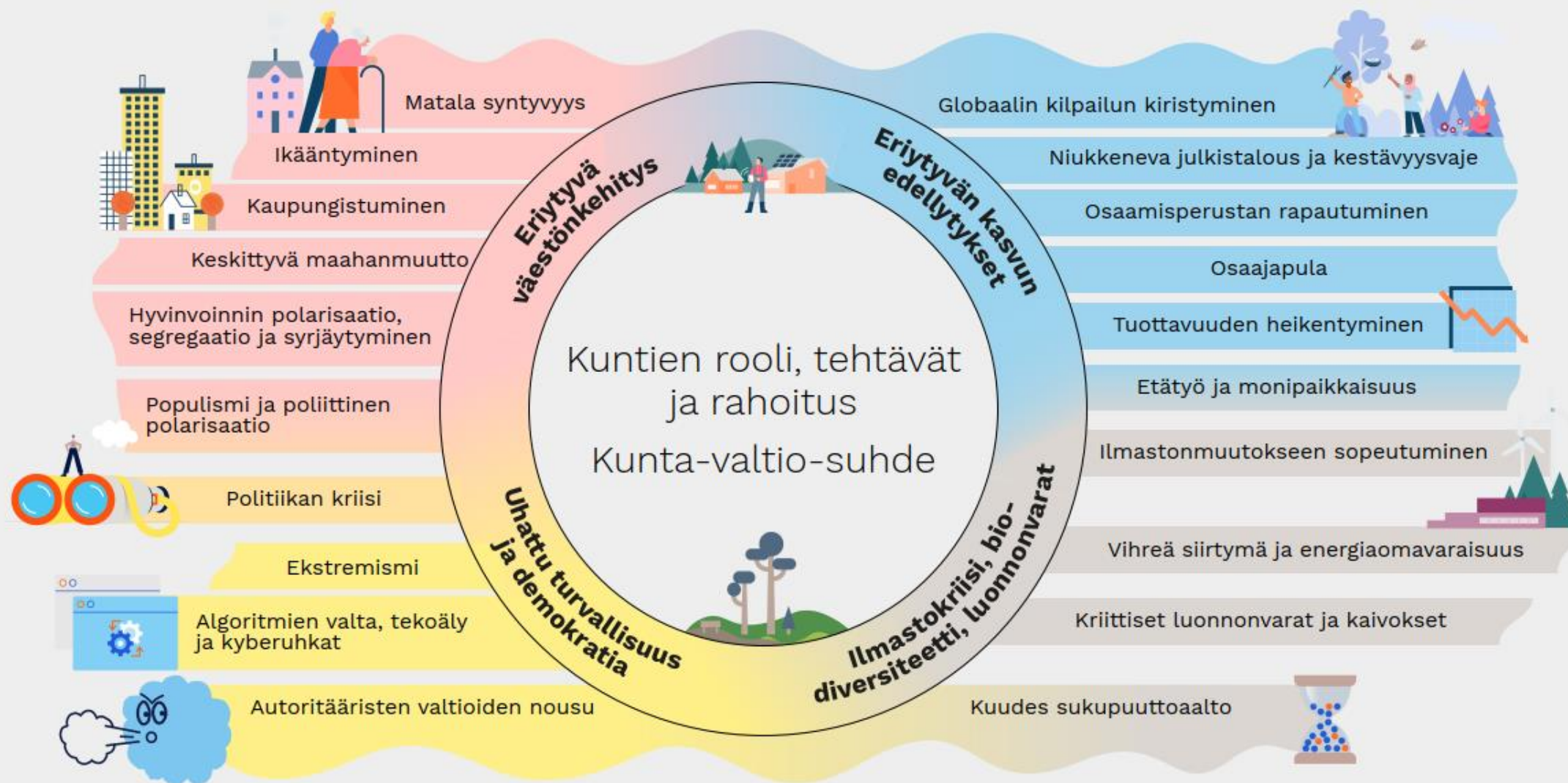
Onneksi on!
KUNNAT!

Kunnan toimintaympäristön ilmiöt

- Mitä asioita ja ilmiöitä valtuutetun on hyvä ottaa huomioon tavoitteiden asetannassa ja päätöksenteossa?

Kuntien toimintaympäristöä haastavat muutosilmiöt

Kunnan kestävyttä edistävät roolit ja tehtävät

Sivistys

- Sivistyspalvelut, kasvatus ja koulutuspalvelut hyvinvoinnin, osallisuuden ja ihmisoikeuksien areenoina
- Hoivapalvelut

Elinkeino ja työllisyys

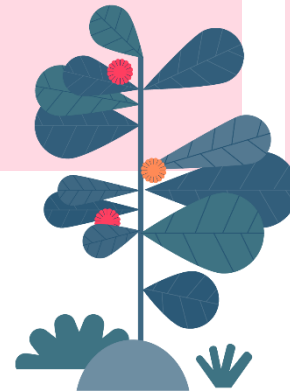
- Resurssiviisaus
- Vihreän siirtymän ja kiertotalouden edistäminen
- Työllisyyspalvelut
- Yritystonttien kaavoitus

Elinympäristö

- Energiajärjestelmät ja -tuotanto
- Jätehuolto
- Julkinen liikenne
- Kaavoitus
- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja ehkäisy
- Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
- Viihtyisä, turvallinen ja terveellinen elinympäristö
- Yhdyskuntatekniikan palvelut
- Oikeudenmukainen vihreä siirtymä
- Vesihuolto

Hyvinvointi, osallisuus ja yhteisö

- Sujuva, turvallinen arki
- Eri asukasryhmien ja heikommassa asemassa olevien asukasryhmien osallisuutta kuntademokratiassa
- Sosiaalisesti oikeudenmukainen (eri sukupolvet huomioiva) kuntademokratia
- Heikommassa asemassa olevien auttaminen, tuki & osallisuus, yhdenvertaisuus, tasa-arvo
- Asukkaiden kestävien elämäntapojen mahdollistaminen

**Miten
valtuutettuna
voi edistää
kestävää
kehitystä?**

**Onneksi on
KUNNAT!**

**KUNTA
LIITTO**

Kestävän kehityksen edistäminen tavoitteiden asettamisessa

- Valtuutetut vastaavat, että kunnan ohjausasiakirjoissa kuten strategioissa, ohjelmissa ja suunnitelmissa asetetaan pitkäjänteisiä tavoitteita asukkaiden hyvinvoinnin, taloudellisen kestävyys ja kestävä ympäristön edistämiseksi.

Kestävän kehityksen edistäminen päätöksenteossa

- Valtuutetut tekevät pitkäjänteisiä, ylivaltuustokausittaisia päätöksiä, yhdessä sovitun linjan mukaisesti.
- Valtuutetut hyödyntävät strategia- ja kestävyysindikaattorien seurantatietoa päätöksenteossa.
- Päätöksenteossa on hyvä huomioda se, että tietty päätös saattaa samanaikaisesti heikentää yhtä kestävyystavoitetta ja vahvistaa toista.

Kestävän kehityksen edistäminen henkilöstön tukemisessa

- Valtuutetut tukevat ammatillista johtoa ja henkilöstöä innovoimaan ja kokeilemaan kestäviä ja innovatiivisia tulevaisuuden ratkaisuja mahdollistavaa, eri väestöryhmien, sidosryhmien ja kuntayhteisön osallistumista ja yhteistyötä tukevaa toimintakulttuuria.

Kestävän kehityksen edistäminen hyvän toimintakulttuurin edistämisessä

- Jokainen valtuutettu ja luottamushenkilö on vastuussa hyvästä keskustelu- ja päätöksentekokulttuurista, joka on edellytys hyville, laadukkaille, hyvinvointia ja elinvoimaa edistävälle päätöksille.

Kestävän kehityksen edistäminen seurannassa

- Valtuutetut huomioivat, peräänkuuluttavat ja hyödyntävät päätösten vaikutusten ennakoarviointia, jotta mahdollistuu yhteinen ymmärrys päätösten lyhyen sekä pitkän aikavälin vaikutuksista samanaikaisesti ympäristölle, ihmisille ja taloudelle.
- Valtuutetut seuraavat ja arvioivat tavoitteiden toimeenpanoa.
- Valtuutetut seuraavat asukkaiden tarpeissa, kunnassa ja toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia sekä päivittävät ja uudistavat tavoitteita.
- Pitkäjänteisessä päätöksenteossa on hyvä huomioida sen epävarmuus
 - Päätösten vaikutukset saattavat todentua vasta seuraavalla valtuustokaudella tai sitä seuraavalla tai seuraavan sukupolven aikana
 - Päätöksien vaikutuksia seurataan, ja tehdään uusia päätöksiä, mikäli asia ei etene toivotulla tavalla.

Lisätietoja syvempään perehtymiseen

Onneksi on
KUNNAT!

KUNTA
LIITTO

Kuntien tehtäviä jäsennehtynä kestävyystavoitteiden mukaisesti

ennaltaehkäisevä työ syrjäytymisen vähentämiseksi

suurtalouskeittiöt
ruokakasvatus
hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö
hankinnat

hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö
liikuntapalvelut

varhaiskasvatus
perusopetus
sivistyspalvelut
Kuluttajakasvatus

kulttuuri ja kulttuuriperintö
nuorisopalvelut
vapaa-ajanpalvelut
taiteen perusopetus

sukupuolivaikutusten arviointi
tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyö

vesihuolto

energiajärjestelmät
energiantuotanto

työllisyys
elinvoima

teollinen rakentaminen
kuntainfra
maapolitiikka

kaavoitus ja kaavojen
toteuttaminen
elinkeinopoliittiset toimet

tasa-arvon huomioiminen kasvatus ja koulutuspalveluissa

turvallisuustoimet
muutos-, kriisi- ja häiriötilanteissa
toimimisen ja niistä palautumisen
edistäminen (asukkaat, instituutiot)
asukkaiden osallisuutta edistävät
toimet

kuntalaisten hyvinvointi
liikennejärjestelmät
digitaaliset palvelut
asuntopoliittiset toimet
kaavoitus ja maankäytön ohjaus
ympäristönsuojelu (ilma, melu ym.)

jätehuolto
Kiertotalous

hankinnat
koulutus, neuvonta, viestintä

ilmastotoimet
hiilineutraaliuustoimet

vesiensuojelu
kalaistutukset
vesistöjen käyttö (rakentaminen, matkailu, palvelut)

kaavoitus
luonnon monimuotoisuuden edistäminen
metsien käyttö

kansanvaltaa edistävien
instituutioiden vahvistaminen
(valtuustot, neuvostot ym.)
avoin hallinto

kuntademokratia (kuntalaisten
vaikuttamismahdollisuuksien
vahvistaminen)
turvallisuus

asukkaiden, yrittäjien, järjestöjen ja
yhdistyksien haastaminen
edistämään kestävyysmurrosta
kansallinen ja kansainvälinen
yhteistyö

julkisen, yksityisen ja kolmannen
sektorin väliset kumppanuudet ja
yhteistyö kestävyystavoitteiden
edistämässä

Lisätietoa kestävyuden johtamisesta kaupungeissa ja kunnissa

Kestävän kehityksen strateginen johtaminen-opas

<https://www.kuntaliitto.fi/tietotuotteet-ja-palvelut/verkkojulkaisut/kestava-kehityksen-strateginen-johtaminen>

Agenda2030:n tavoitteita ilmentävä strategiaprosessi ja strategia-opas

<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2025/2295-agenda2030n-tavoitteita-ilmentava-strategiaproessi-ja-strategia>

Uusien kestävien kuntien roolit ja toimintatavat

<https://www.kuntaliitto.fi/tietotuotteet-ja-palvelut/verkkojulkaisut/uusien-kestavien-kuntien-roolit>

***Onneksi on
KUNNAT!***

KUNTA
LIITTO